

ACC. NR M. 14485:1-5.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Majken Persson, Landskrona*
Härad: *Rönneberg* Berättare: *Karl Johansson,* "
Socken: *S. L. Tbb* Berättarens yrke: *hantver*
Uppteckningsår: *1958* Född år *i*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Gudstjänst och nattvardsgång. s. 1-5. LUF 107

LUF 107

Gudstjänst och nattvardsgång .

Folk gick väl mest, men det är klart att bönderna åkte ibland. Det fanns inga kyrkstallar, så drängen har väl i så fall kört hem och sen kommit och hämtat. I gamla tider låg ju f.ö. alla gårdarna i byn. Den gamle Gensell åkte alltid. Det var en liten vagn och så satt han själv där framme och drängen bakpå. Det fanns en stega med spolar, som han skulle stiga av och på på.

Det fanns en kyrkstig som gick rätt över från nya telestationen, men det är rätt länge sedan de låge igen den.

Vid gaveln av gamla kyrkan, där som har legat ett gravkor, var två gravkullar. Där brukade folk stå och se när prästen kom. Då hälsade de artigt, gummorna neg och gubbarna lyfte på hatten.

Krogen låg nedanfär. Hälften av huset är kvar ännu, där som krögaren bodde. Det var förresten en krögare Elén som sökte klockarebefattningen en gång, 1835. Det berättades om de gamle, att de satt där nere på krogen. När Hartelius var kyrkoherde på Hven (1809-1832) kom han en gång till kyrkan när det var bara kvinnor där. "Var är männen", frågade han. "De sitter nere på krogen".

Då gick han ner och sade till dem och så måtte de gå i kyrkan.

När de kom in i kyrkan, föll vaktmästaren ner på knä på gängen och bad för dem.

Det har varit kyrkostraff, och det har funnits en stol, som det stod på vilka som hade suttit i den. Men den stolen har försvunnit på märkvärdigt sätt.

Längst fram satt Kungsgården, sedan kyrkovärdarna, hemmanen i tur och ordning och längst ner torpare och husmän. När orgeln anskaffades blev det ny nummerordning, för då blev det mindre plats.

För att hålla värmen fick folk ha på sig stora halmskor. Ibland när det var riktigt kallt fick de stampa.

Man hade med sig psalmbok och näsduk och en kvist åbrott eller lavendel.

Gemsell höll på länge med predikan. Om någon hade förnärmat honom fick de minsann höra det. För skulle man ge prästen en peng när man tog ut lysning. Prästerna hade inte rätt att fordra det. Det var en lufade uppåt landet som skulle gifta sig med en flicka från Hven. Hennes far sa till dem att de inte skulle ge

prästen någon peng. Den söndagen blev texten utlagd på detta viset:
"Om du har varit lafogde aldrig där, ska du inte undandra arbetaren sin lön"...

De som hade gjort något fuffens under sin studietid fick inte ha en vit näsduk i handen när de predikade. Näsduken var tydligen tecken på att de skött sig bra. Gemzell hade bara en brokig smusnäsduk. Han snöt sig mycket diskret och veckade näsduken på ett särskilt sätt.

Prästen hade klockaregården också sedan mitten av 1700-talet. Längre tillbaka var där en klockarpräst (adjunkt). Sedan skulle prästen ha det för nrästgården var inte så givande. Då lejde han ersättare; det var murare Lundberg, far och son (Niklas och Sven). De skötte sången från klockarebänken. Lundberg dog 1834. Då blev det aktuellt med en lärare/klockare. Då byggde de skola 1835. Före den tiden gick de omkring. Där var bl. a. en finsk soldat. Så blev Nelander klockare. Han kunde inte spela utan bara sjunga. Det finns protokoll där en hade föreslagit att man skulle skaffa psalmodikon. (konstruerat av Dillner, som gav ut psalmböcker med siffror).

Frågan bordlades, för man skulle först undersöka hur det var i andra församlingar.

Sedan kom det en dövstumlärare som kunde spela också. Han var från Fältenborg. Han hade en orgel med sig därifrån, ett harmonium. Mot slutet sattes där dit en hemgjord orgel i kyrkan. 4 kronor i hyra.

Nelander fick lämna tjänsten med pension men var klockare så länge han levde. (förde böcker, slog åder, antecknade vid nattvardsgång och skötte helgonskylden)

Efter Fältenborg kom Rosenkvist (1871-1891) och efter honom Zoilus (1891-1915). Då byggdes de nuvarande skolorna. Det var för enad tjänst (lärare/klockare) sedan 1835.

Klockaren sjöng ansam första strofen. De sjöng duktigt med i gamla kyrkan, och det gör de ännu. Flera goda sångare, Einar Beyron bl.a. är av Hven-släkt. Några drog ut och hade svårt att följa med. Där var en som alltid drog ut tonen på slutet och det kallade de för släpet.

Förr lästes kungörelserna efter gudstjänsten. På sista tiden tror jag att kvinnorna gick (under Lindbergs tid).

I gamla kyrkan togs kollekten upp i kollektlådor under psalmen efter predikan.

Hartelius, som var herrnhutare, var mycket nitisk. Efteråt brukade de samlas i prästgården, om det var förhör eller samtal, vet jag inte.

Irén var mycket med i missionshuset och höll möten, Lindberg också. Förut hade de möten i skolan.